

ընդարձակագոյնս, երկպառակելով եւ ժողովրդոց եւ սահմանակից պետութեանց ՚ի մի կամ ՚ի միւս կողմն: Ջայս պարզաբար յայտնէ թուղթ մի Իննովկենտեայ, զոր՝ ողբալով գրէր յայնմ ժամանակի ՚ի յորդոր Փիլիպպոսի Աւգոստեայ թագաւորի Փռանկաց՝ յազատութիւն Սրբոյ երկրին. «Ի լրումն, ասէ, տագնապիս եւ ցաւոցս, ահա ընդ կոմսն Տրիպօլսի եւ ընդ թագաւորն Հայոց՝ որք վիճին վասն Անտիոքայ իշխանութեանն, այնքան զօրանայ հակառակութիւն, եւ այնքան բուռն մղի պատերազմն, զի եւ ափ մի մարդկան մնացելոցն յերկրին, գրեաթէ յերկուս բաժանեալ են բանակս. քանզի Տաճարականք զկոմսին կողմն ունին, Հիւրականք զթագաւորին. Անտիոքայ ժողովուրդն՝ զհետ երթայ կոմսին, պատրիարքն՝ զհետ կուսակցաց թագաւորին. որդին Սալահէտտինի՝ որ Հալպայ սուլտանն է՝ թուի ձեռն տալ Տրիպօլսեցոյն, այլ ընդդէմ յառնէ նմա տէրն Նեֆինայ»¹⁵⁴: Նշանակելի է, զի որպէս ՚ի թղթի աստ եւ յայլս, Քահանայապետն եւ այլք՝ զՊեմնունդ միշտ *կոմս* Տրիպօլսի կոչեն, եւ ոչ երբեք Բրինձ Անտիոքայ. ճանաչեն ուրեմն մերթ լռելեայն եւ մերթ յայտնապէս՝ զիրաւունս մանկանն Ռուբինի եւ զինամակալի նորա:

Վասն հակառակութեանն ընդ Տաճարականսն՝ գրէր թագաւորն Հայոց առանձին թղթով առ Քահանայապետն, պարզագոյն եւս բողոքելով ընդդէմ Պետրոսի կարդինալի. զի մինչդեռ ինքն ըստ պայմանաց նուիրակին ամփոփեալ էր զձեռն, նոքա միաբանութեամբ ոչ միայն Անտիոքեայցն, այլ եւ այլադէնից՝ այրեցին զտաղաւարսն որ զԿաստոնիւ (*Tuguria nostra de Gastim*), վասն որոյ եւ ինքն վրէժխնդիր եղել. եւ խնդրէր դատաւորս կարգել զՍոփրետոս, զպատրիարքն Անտիոքայ, զթագաւորն Երուսաղեմի եւ զԿարգապետ Հիւանդանոցին, զգիտակս ամենայն եղելոցն¹⁵⁵: Բայց Իննովկենտիոս՝ որ զամենայն կամէր որոշակի դատել եւ վճռել տիրաբար, թուի թէ չէր բոլորովիմբ ՚ի վերայ հասեալ իրաւանց

¹⁵⁴ Նեֆին՝ բերդ հօգոր էր, երկու փարսախաւ հեռի ՚ի Տրիպօլեայ, ՚ի կատար բլրի, որոյ մնան ցարդ աւերակք առ Անֆէ գիւղիւ:— «Ad cumulum autem majoris timoris et doloris accedit, quod inter Comitem Tripolitanum et regem Armeniæ qui pro Antiocheno Principatu contendunt, tanta viget discordia, tantaque geritur guerra, ut ille pugillus hominum, qui remansit in terra, quasi totus sit divisus ad pugnam. Nam Templari favent Comitem, et Hospitalarii favent Regi: Antiochenus populus sequitur viam Comitis, et Patriarcha prosequitur partem Regis. Filius autem Saladini qui est Soldanus Aleppiæ, Tripolitanum adjuvare videtur, sed eumdem impugnat dominus de Nefin? (Denefin տպագրեալ).— Acta Innoc. III. VIII, 125.

¹⁵⁵ Բայնալտի, 1205, ԼԳ:— Թուղթք Իննովկ. Ը, ՃԺԹ, ՃԻ: